

1 Promemorians innehåll

Regeringskonferensen om ett nytt konstitutionellt fördrag för Europa inleddes i Rom den 4 oktober 2003. Konferensens uppgift var att ta ställning till det förslag till nytt konstitutionellt fördrag som framlagts av konventet om EU:s framtid (framtidskonventet) samt ändringsförslag från medlemsstaterna. Regeringskonferensen avslutades i Bryssel den 18 juni 2004, då stats- och regeringscheferna vid Europeiska rådets möte enades om utformningen av det nya fördraget. Det konstitutionella fördraget undertecknades i Rom den 29 oktober 2004 och träder ikraft den 1 november 2006, förutsatt att samtliga medlemsländer då har ratificerat fördraget.

För att Sverige skall kunna ratificera det konstitutionella fördraget måste ändringar göras i lagen (1994:1500) med anledning av Sveriges anslutning till Europeiska unionen (anslutningslagen). I *avsnitt 2* finns ett författningsförslag. Förutom ändringarna i anslutningslagen måste också en rad konsekvensändringar göras i andra lagar. Dessa ändringar kommer dock inte att behandlas i denna promemoria utan tas upp i en senare promemoria.

I *avsnitt 3* redovisas tillkomsten av det konstitutionella fördraget. En beskrivning ges av förberedelserna inför regeringskonferensen, regeringskonferensen i sig och de frågor Sverige prioriterade där samt den dialog som förevarit med riksdagen.

I *avsnitt 4* görs en sammanfattning av förhandlingsresultatet.

I *avsnitt 5* ges en översiktlig beskrivning av det konstitutionella fördragets fyra delar samt de protokoll, bilagor och förklaringar som fogats till fördraget.

I *avsnitt 6* redovisas de överväganden som görs i frågan om Sveriges tillträde till det konstitutionella fördraget. I avsnittet redovisas översiktligt de bestämmelser som är nya i förhållande till de nuvarande fördragen samt de konstitutionella övervägandena. Avsnittet innehåller bl.a. redovisning av i vilken uträkning det konstitutionella fördraget förutsätter överlåtelse av beslutanderätt.

I *avsnitt 7* redovisas definitionen av unionen och dess mål såsom detta kommer till uttryck i det konstitutionella fördraget. Avsnittet innehåller grundläggande bestämmelser om upprättande av unionen, unionens värden och mål, grundläggande friheter och icke-diskriminering, förbindelserna mellan unionen och medlemsstaterna, unionsrättens företrädare samt bestämmelser om unionen som juridisk person och unionens symboler.

I *avsnitt 8* behandlas grundläggande rättigheter – som bl.a. innefattar att unionen skall erkänna de rättigheter, friheter och principer som fastställs i Europiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna som fördragsfästs genom det nya fördraget – och unionsmedborgarskap.

I *avsnitt 9* ges en beskrivning av de olika befogenheter som tilldelas unionen i det nya fördraget och som står i huvudsaklig överensstämmelse med hitillsvarande ordning. På vissa områden tilldelas unionen exklusiv eller delad befogenhet medan unionen på andra områden endast skall ha befogenhet att vidta stödjande, samordnande eller kompletterande åtgärder.

I *avsnitt 10* behandlas unionens institutioner och organ och de förändringar av dessa som det konstitutionella fördraget föreskriver. Avsnittet ger bl.a. en beskrivning av bestämmelserna i fördraget rörande sammansättningen av kommissionen, det roterande ordförandeskapet i rådet, en vald ordförande i Europeiska rådet samt omröstningsreglerna.

I *avsnitt 11* beskrivs de nationella parlamentens roll och deras ökade inflytande genom framförallt bestämmelserna i protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

I *avsnitt 12* ges en redovisning av unionens utövande av sina befogenheter som bl.a. innefattar en beskrivning av de nya rättsliga instrumenten och de nya lagstiftningsprocedurerna (det ordinarie lagstiftningsförfarandet och särskilda lagstiftningsförfaranden) som introduceras genom det konstitutionella fördraget.

I *avsnitt 13* ges en beskrivning av bestämmelserna om unionens demokratiska liv innefattande bl.a. en beskrivning av principerna om demokratisk jämlikhet, representativ demokrati samt deltagandedemokrati.

I *avsnitt 14* behandlas unionens finanser där det bl.a. ges en beskrivning av den beslutsprocedur för unionens budget som skall gälla enligt det nya fördraget.

I *avsnitt 15* ges en beskrivning av det konstitutionella fördragets bestämmelser rörande unionen och dess närmaste omvärld.

I *avsnitt 16* redovisas bl.a. fördragets bestämmelser om villkor för medlemskap och förfaranden för anslutning till unionen. Här redovisas också den nyinförda bestämmelsen om frivilligt utträde ur unionen.

I *avsnitt 17* redovisas Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna som genom det konstitutionella fördraget fördragsfästs och bildar del II i fördraget.

I *avsnitt 18* redovisas fördragets bestämmelser om unionens verksamhet inom olika politikområden. Här beskrivs bestämmelser som direkt berör unionens olika politikområden. I huvudsak skall bestämmelserna i denna del återspegla nu gällande bestämmelser med undantag för att en anpassning görs till den rationalisering av rättsliga instrument och beslutsprocedurer som genomförs i det konstitutionella fördraget. Förändringar av unionens befogenheter görs framförallt när det gäller rättsliga och inrikes frågor.

I *avsnitt 19* redovisas bestämmelser som har att göra med associering av utomeuropeiska länder och territorier.

I *avsnitt 20* ges en beskrivning av det avsnitt i fördraget som sammanfattar alla unionens yttre åtgärder i ett gemensamt avsnitt. I

avsnittet ingår en beskrivning av bestämmelserna om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (inklusive den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken), den gemensamma handelspolitiken, samarbetet med tredjeland och humanitärt bistånd, restriktiva åtgärder, internationella avtal, unionens förbindelser med internationella organisationer och tredjeland och unionens delegationer samt solidaritetsklausulen.

I *avsnitt 21* redovisas vissa gemensamma bestämmelser.

I *avsnitt 22* redovisas vissa allmänna bestämmelser och slutbestämmelser som bl.a. innefattar bestämmelser om upphävande av tidigare fördrag samt ratificering och ikraftträdande av det nya fördraget.

I det sista avsnittet, *avsnitt 23*, kommenteras den författningsändring som krävs för att Sverige skall kunna tillträda det konstitutionella fördraget.

Förteckningar över artiklar i det konstitutionella fördraget där det ordinarie lagstiftningsförfarandet respektive särskilda lagstiftningsförfaranden skall tillämpas finns som *bilaga 1* och *bilaga 2*. Det konstitutionella fördraget i svensk text finns som *bilaga 3*. De protokoll och bilagor som regeringskonferensen beslutade finns som *bilaga 4*. Slutakten med förklaringar finns som *bilaga 5*.